

Lítil roynd eftir fugli

Viðingar hava seinastu árin gjørt lítið burtur úr fuglaveiðu. Áður varð vanligt, at menn komu upp í 1200 fuglar um dagin, tá roynt varð av álvara

Meðan vit vóru staddir norð-anfyri um dagarnar, hittu vit ein viðing, sum er konur fugla-maður og nýttu vit høvi at spyrja hann eitt sindur um fuglaveiðu seinna árin.

— Hava viðingar gjørt nógv við fuglaveiðu?

— Tað hava teir gjørt nógv av, alt eg minnst.

— Hvorji eru tey mest kendu fuglaplássini?

— Tað er Settorvan og Urðin. Rivin varð eisini søkt áður, men ikki longur. Hesi eru lundaplássini. Undir oynni verður roynt eftir lomviga.

— Tá lundi verður fleygaður á hesum fuglaplássum, hvussu bera fuglamenninir seg at?

— Tað er ójavn, hvussu leingi fuglurin verður søktur. Fyrr vóru teir, ið søktu, alla fuglatíðina. Men nú verður ikki

gjørt so nógv burtur úr hesum. Veidan er munandi minni, vil eg siga, og lítið av fugli er til. Vanliga varð ligið 8 dagar, hvørja ferðina.

— Eru hús á -fleygingar plássunum?

— Hús eru bæði í Settorvu og í Urðini.

— Tá ligið verður í 8 dagar, hava fuglamenninir samband við bygðina?

— Vit plaga at hava samband við bygðina annanhvønn dag so sum tað viðrar. Tá kemur bátur við mat og fuglurin verður síðan furdur til hús við bátinum. Tað hevur meiri enn so hent, at veðrið hevur havt við sær, at bátur kemur ikki út í einar sjei dagar.

— Hvussu bera tit tykkum at í slikum føri?

— Í Settorvu til dómis er næstan ongantið fleygaett, tá

bátur kemur ikki út. Vit eru tó ikki beinleiðis í neyð kortini.

— Hvør ættin er hin besta at fleyga lunda?

— Í Settorvu roynist lágtettin best, meðan høgtettin er besta fleygingaett í Urðini.

— Hvussu eru húsini út-gjörd?

— Húsini eru ikki væl út-gjörd. Serliga ger hetta seg galdandi í Settorvu. Fleygingarmenninir leggja bert á einum trægólvi, í Urðini er frægari.

— Hvussu við matgerð?

— Maturin verður ikki gjördur í húsunum kanska onkur drekkamuður. Vit hava gass í húsunum.

— Verður skrivað upp, hvussu nógvur fuglur er fleygaður?

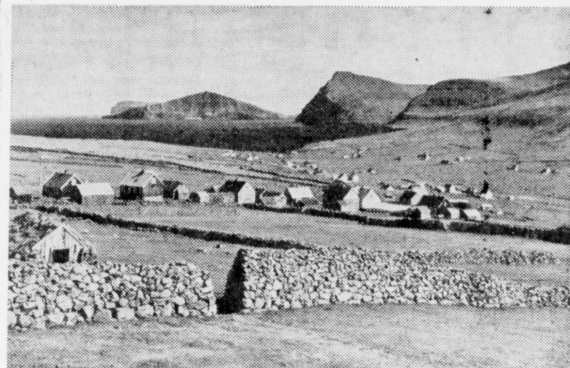
— Í Settorvu er nógv upp-skrivað, langt aftur í tíðina.

— Hvat heldur tú, tit hava fingið, tey bestu árin?

— Tað besta árið, eg veit um at siga, fleygaðu vit yvir 20.000 í tali.

— Hvat kann í mesta lagi verða fingið eftir einum degi?

— Eg veit um at siga, at

Bygðin Viðareidi er kend fyri sín náttúruvurleika. Viðingar søktu nógv fuglin fyrr í tíðini, men er hetta nærur hildið uppat.

1200 fuglar eru fleygaðr eftir einum degi, tað er við stongini. Annars er ymist, hvussu nógv ein vanliga fær, orsakað av sessunum. Í Settorvu er ein rættiliga góður sessur. Har kunnu menn fáa um eini 5—700 eftir einum degi.

— Eftir hvat eg skilji, roynist Urðin ikki so væl?

— Nei, hetta kemst av, at nógv rotta er komin í Urðina. Rættiliga nógvur lundur var í Urðini. Tað tykist at fara bera til fyri tveimum árum síðan,

men rottan varð við yvirlutan, og tí er sama skilið.

— Hvussu nógv er fingið eitt meðalár?

— Einir 12—16.000 lundar í Settorvu. Heldur minni er at fáa í Urðini.

— Lomvigi verður søktur við snerruni?

— Fyri tað mesta við snerruni, men eisini við stongini. Lomvigi varð nógv søktur við stongini fyrr í tíðini.

— Hvussu nógv er fingið við snerru?

Tá ið fransarnir keyptu kvarnir í Føroyum

(Framhald)

Hesar óveðursdagarnar hevði Morrath jóladagar úti á fransaskipunum, og geipari, sum hann var, spardi hann ikki at siga søgur við lítum og ongum høpi í, til dómis, at hann sjálvur var generalkommandantur og við óskerdum valdi var tann ráðandi bæði í militærum, kirkjuligum og borgaraligum viðurskiftum. Men tá ið veðrið var batnað, og tað lotið, ið var, var av landsynningi, so hann sá, at skipini kundu ikki sleppa av stað so skjótt, sum tey høvdu fingið slaktið úr Vágum um borð, og hann tí noyddist at leggja longur í Vestmanna, spenn ilt í hann. Tá ið nú skipini sluppu ikki av stað, og manningin hvønn dag át kjøt og annan mat, sum lítið var til av frammanundan, fór Thurot aftur á kroppin á Morrath at fáa meiri kjøt, men Morrath sigur honum kortane og biður hann bara fara sín veg til havs aftur og tað í stundini. Thurot helt fyri við Morrath, at hann hevði líka frægt loyvi at leggja á einari havn í Føroyum sum Morrath sjálvur, og royndi annars at tala hann til forlík; men so vorðið sinni var fokið í Morrath, at hann fekk einki annað fram enn blótan og bannan.

Tá ið Thurot sá, at tað var sum at sletta vatn á gás, at tala við henda óða mannin,

gekk tólið upp hjá honum, og hann vildi nú, hóast tað var honum nógv imóti, vísa honum, hvussu ein sovorðin maður skuldi takast. Friggjadagin, 4. januar, letur hann generalin Flobert senda bát til Kvivikar og taka haðani 8 neyt, og eisini í Vestmanna letur hann taka 8 neyt.

Til Sandavágs sendi hann ein bát við einum kapteyni, tolki og 16 monnum at krevja neyt og seyð av lögmanninum. Morrath hevði sagt honum, at lögmaður — sum var hægsti maður í Føroyum og hevði allar Vágar í len frá kongi, so at vágabondur vóru hansara bondur — bæði kundi og mátti hjálpa honum. Hetta sigur kapteynurin við Hans Jacobsen Debes, sum sjálvsagt roynir at greiða honum frá, at hetta vóru ósannindir frá enda til annan, men hann bleiv við sitt: generalkommandanturin hevði sgar tað, og hann mátti vera at líta á. Eðdin var, at Debes lovaði at hjálpa teimum og læt teir fáa 13 neyt og 2 okkar.

Tá ið Morrath, sum var farin aftan á fransmonnum til Sandavágs, frættir hetta, býð hann sær til at fara til Kvivikar og taka so nógv haðani, sum lundi takast. Men kapteynurin bað hann spara sær ómakin, tí teir høvdu longu verið lara. Av tí at veðrið ótlaði um kvæði, máttu bæði frans-

menninir allir og Morrath gista á Steig ta náttina og fóru ikki til Vestmannar fyrr enn leygardagin. Sama dagin komu eisini vágamenn til Vestmannar at fáa skil á gjaldinum fyri slaktið, sum latið var, og av tí teir vistu, hvussu illa stódd við proviant skipini vóru, søgdu teir Thurot, at teir ívaðust ikki í, at bæði ketil, hosur, sukur og annað, ið tørvaðist, var at fáa í krambuðini suður í Havn.

Thurot ætlar so at senda bát til Havnar, men Morrath bað hann stæða og lata seg fyrst senda bræv til handelsforvaltaran um ter vóru, hann ynskti; tí hann visti, at Lund var ógvuliga uppskakaður av ránsstjóðindunum, iðingu um fransmennin, og ynskti fyri alt í verðini ikki at fáa teir til Havnar.

Týsdagin (8. januar) komu havnamenn yvir Hvalvík við bryggiketli, hosum, fløti, sukri og óðrum vorum frá kongaliga handlinum, og vóru fransmenn fegnir við.

Dagin eftir vóru Thurot og tolkurin fórdir yvir á Fútaklett og gingu haðani oman á Steig, hvar Thurot fyri lögmanni greiddi frá, hvussu forhammaður hann var um, at hann hevði noyðst at hava so ringan atburð friggjadagin frammanundan, men hann vónaði, at lögmaður vildi fyrigeva frans-

monnum tað, ið fram hevði farið; hann sá nú, at tey fremstu evnini, sum Morrath hevði sýnt, vóru tey at vera fólkaligur, banna og lúgva, so at um hann hevði verið franskur her-yvirmaður, skuldi hann vist honum nakað annað; men av tí at so góð semja var ímillum Danmark og Frankariki, fór hann at lata hann sleppa undan. Hann greiddi so lögmanni frá teim ringu viðurskiftunum um borð á skipunum; teir høvdu hópín av forvandum monnum, greiva- og furstasynum og óðrum tilikum um borð, sum ikki vóru vanir at kenna sakn av nokrum, og øll byrðan lá á honum; taka við makt mátti hann ikki, og við góðum og fyri pening kundi hann einki fáa, og ikki tordi hann at sigla úr Føroyum, uttan hann fekk meiri hjálp við skipsvistum. Endin var, at lögmaður lovaði honum, at hann um 6 dagar skuldi fáa 60 neyt og 400 seyðir, og glaður var Thurot.

Hósdagin (10. januar) mannaði lögmaður bát úr Sandavági við sær. Thurot og tolkinum til herskipini á Vestmanna, og haðani sendi hann bræv til Petur Samuelsen í Lamba, sum var sýslumaður í Eysturoynni, um at útvega sær hetta slaktið, sum hann hevði lovað fransmonnum, úr Eysturoy fyri 10 danskar krónur (10 gyllin) fyri eina kúgv og ½ ríkisdála í

krónum (15 skinn) fyri ein seyð. Fútin, sum esini fekk bræv frá lögmanni, heitti á Petur Samuelsen um tað sama. Til Streymoyar sýslumann, sum tá var í Vestmanna, hevði lögmaður eisini skrivað. Hetta alt gingið væl í leg, men nú kemur Morrath inn ímillum, og tá tordi Christian á Húsum onga hjálp at veita. Til lögmannin sendi Morrath ein korporal at lata hann vita, at hann mátti ikki vága sær at lata hvorki neyt ella seyð til fransmennin, men lögmaður bað korporalinn heilsa Morrath, at hann skuldi ikki fáast við ting, sum ikki komu honum vð, og sum hann ikki hevði skil á; slaktið hevði hann lovað, og harvið fór tað at vera. Har imóti skuldi korporalurin heilsa Morrath frá lögmanni, at hann vildi leggja honum á at gera sína skyldu, sum var at ansa eftir, at einki varð smuglað. Men fávitskutur og ráðin, sum Morrath var, sendi hann beinan vegin soldátar um Eysturoynna við strongum boðum, at einki slakt skuldi verða latið haðani; boðini komu, tá ið 54 neyt og 406 seyðir, sum tveir toftamenn, Poul Jacobsen og bóndin Clement Clementsen, vildu nógv strev høvdu fingið fatur á, vóru á veg í Vágar; 20 neyt og 150 seyðir vóru komnir yvir á Streymoy, so har var einki við at gera.

(Framhald)